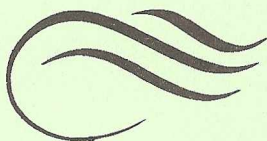

37.014.6 : 005.6(082)

467

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Криворізький національний університет»
Криворізький педагогічний інститут
Кафедра загальнотехнічних дисциплін та професійного навчання

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ: ДОСВІД ТА ІННОВАЦІЇ

Матеріали педагогічних читань,
присвячених пам'яті
керівника наукової школи
з проблем управління освітою,
доктора педагогічних наук,
професора Валерії Семенівни Пікельної

23 січня 2015 року

Кривий Ріг
2015

з професії «Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних». Розподіл часу у робочому навчальному плані з предмета «Бухгалтерський облік» складає 263 годин, з них 119 ЛПР (лабораторно-практичні роботи). Даний предмет викладається протягом 3-х років, у кінці третього курсу складається іспит та державна кваліфікаційна атестація.

Отже, основними перевагами розроблення та впровадження комплексно-методичного забезпечення, зокрема навчального посібника «Бухгалтерський облік: теорія та практика у схемах та таблицях» та робочого зошита для виконання лабораторно-практичних завдань з предмету «Бухгалтерський облік», ми визначили: впровадження навчально-методичного забезпечення у навчально-виробничий процес забезпечує компетентнісний підхід щодо формування ключових компетентностей майбутніх ОзРБД; сприяє більш глибокому засвоєнню, як теоретичного так і практичного матеріалів та реалізації своїх вмінь та навичок у своїй професійній діяльності.

Література

1. Паржницький В. Комплексне методичне забезпечення професійно-технічних навчальних закладів. Методичні рекомендації / Укладач В.В. Паржницький.–К.: НМЦ ПТО МОН України, 2005.–16 с.
2. Наказ МОН України «Про затвердження Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах» від 30 травня 2006 р. № 419. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/>. – Заголовок з екрана.
3. Басараб В.Я. Бухгалтерський облік : теорія та практика у схемах і таблицях / В.Я. Басараб, С.П. Томчук, А.З. Колобанько; за ред. В.Я. Басараба. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2013. – 335с
4. Басараб В.Я. Робочий зошит для проведення лабораторно-практичних занять з предмета «Бухгалтерський облік» / В.Я. Басараб. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2013. – 126 с.

Ганна Богатирьова

ФОРМУВАННЯ УМІнь МОДЕЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Подальша інтеграція української вищої школи до європейського та світового освітнього і наукового простору неможлива без перебудови навчально-виховного процесу на основі врахування і моделювання соціального досвіду. Про це свідчать численні публікації з проблем організації навчально-виховного процесу у вищій школі. На сьогодні існує потреба окреслення шляхів поліпшення стану соціального простору у вищому навчальному закладі, вирішення якої потребує реалізації соціально-педагогічних технологій як ефективної моделі використання соціального досвіду. Актуалізується проблема сформованості умінь моделювання соціальною взаємодією як складовою соціального змісту навчально-виховного процесу, практично відсутністю технологій формування управлінської культури студентів, майбутніх працівників соціальної сфери.

Проблему соціальної взаємодії особистості досліджували: Дж. Хоуманс, Дж. Тібо, Г. Келлі (люди взаємодіють один з одним на основі свого власного досвіду); Дж. Мід, Г. Блумер (поведінка людей стосовно один до одного і до предметів навколишнього світу визначається значущістю для особистості); Г. Гарфінкель (прийняті на віру правила регулюють взаємодію між людьми); З. Фрейд (на міжособистісну взаємодію між людьми значною мірою впливають поняття, які були засвоєні в ранньому дитинстві, і конфлікти, що були пережиті в цей період); Е. Гофман (соціальні ситуації нагадують драматичні спектаклі, в яких люди-актори намагаються створювати, розігрувати й підтримувати позитивні враження); Т. Парсонс (в основі соціальної діяльності лежать міжособистісна взаємодія).

У вітчизняній соціальній психології поняття соціальної взаємодії вчені досліджували: як форму організації конкретної діяльності людей (Г. Андреева); через механізми соціального становлення особистості (О. Корнесва); через інтеракцію (О. Ільїна, С. Ємель). Для нас важливою була думка дослідників (В. Куніцина, Н. Казаринова, В. Погольша) про те, що міжособистісна взаємодія виступає структурним елементом й визначається різними рольовими рівнями спілкування.

Потребує аналізу й реалізації потенціал методу управління соціальними процесами, як найбільш оптимального шляху, засобу і прийому для ефективного функціонування соціального простору ВНЗ.

Тиск дисгармонійних соціальних умов певним чином змінює соціальні відносини, які складаються в процесі підготовки майбутніх спеціалістів, зокрема в соціальній сфері. Як показав аналіз наукових праць вчених, методологічні орієнтири дослідників зосереджені на формуванні нової парадигми соціального виховання, яке б у повній мірі розкривало особливості соціального змісту навчально-виховного процесу вищої школи. Багатьох дослідників цікавить соціальна взаємодія як форма соціальних зв'язків, що реалізуються в обміні діяльністю інформацією, мають значний вплив на особистість.

На думку Ю. Сурміна та Н. Туленкова «соціальний простір є основний об'єкт технологізації» [6, с. 3]. Він уявляє собою систему соціальних зв'язків, які функціонують на мікро- і макрорівнях. З нашої точки зору, міжособистісне спілкування на мікрорівні створює найбільш сприятливу соціальну взаємодію, створення ситуацій і контексту, в яких студенти набувають досвіду пізнавальної й соціальної активності.

Найбільш сприятливим соціальним простором для набуття досвіду взаємодії є навчання, організоване як міжособистісна взаємодія студентів і викладача, пошук особистістю власного розуміння соціальних явищ; пошук власного вибору, можливостей для соціальної творчої самореалізації та впливу на суспільний розвиток [2].

Мова йде про підготовку майбутніх соціологів, психологів, соціальних педагогів, які повинні володіти спектром умінь щодо освоєння соціального простору й моделювання соціальних відносин. Ми брали за основу положення про технологічний підхід як спосіб здійснення соціально-педагогічної діяльності, найбільш оптимальний метод для вирішення соціально-педагогічних проблем.

Вирішення вищезазначених питань потребує врахування такої особливості соціально-педагогічних технологій, як операціоналізація процесу надання послуг і соціально-педагогічної допомоги, тобто створення алгоритму взаємодії соціального педагога з клієнтом. Йдеться про сукупність способів, дій соціальних педагогів, спрямованих на встановлення, збереження чи поліпшення соціального функціонування об'єкта, сприяння саморозвитку особистості, реалізації її творчого потенціалу, здібностей, задатків. У даному випадку ми розглядаємо соціальний простір як цілісний соціально-психологічний об'єкт, що охоплює простір умов, взаємозв'язків і залежностей, простір цілей та намірів, простір взаємин і позицій та завжди ієрархічно, багатозначно структурований [4, с. 71].

Системоутворюючим чинником міжособистісної взаємодії (у процесі навчально-пізнавальної діяльності) є управління як процес стимулювання індивідуального міркування, мислительної діяльності студентів; як стратегія управління процесом сприймання, засвоєння, закріплення і вдосконалення знань. Ми виходили з того, що управлінський процес уявляє собою специфічний вид діяльності, яка реалізується через уміння цілеспрямовано впливати шляхом науково обґрунтованого прогнозування, планування, організації й регулювання, контролю й корекції. Оволодіння цими уміннями дозволяють студентам успішно реалізовувати рішення [7].

Управлінський процес передбачає налагодження зворотного зв'язку як обміну інформацією про отримані результати, очікування, реальні успіхи, досягнення, власні враження й емоції тощо. Важливою особливістю моделювання, насамперед предметного, є вибірковість стосовно інформації, яка використовується (В. Пікельна); відтворення динамічних та функціональних характеристик об'єкта; наявність змістовних і структурно-процесуальних компонентів моделі.

Розглядаючи позитивний соціальний простір як найбільш сприятливий для суб'єктної позиції студентів у навчальному процесі, їхнього розвитку як творців світоглядних професійних знань, ми стверджуємо, що він повинен бути побудований на рівноправній, суб'єктно-суб'єктній партнерській взаємодії викладачів і студентів.

Але взаємини учасників навчального процесу із середовищем складаються також у процесі їхнього взаємного впливу. Тому студентам доцільно надавати можливості для вибору проблем для обговорення й дослідження, визначення способів, термінів виконання; висловлювання власних вражень, пропозицій щодо проведення навчальних занять; самостійного визначення шляхів, способів виконання запропонованих викладачем завдань, робіт; організації дій за визначеними разом з викладачем алгоритмами, схемами і без них; оцінення власних успіхів, результатів діяльності за виокремленими критеріями.

Зміст процесу формування управлінських умінь студентів щодо моделювання процесами соціальної взаємодії передбачає оволодіння головними механізмами формування міжособистісного простору взаємодії: взаєморозуміння – формування спільного поля партнерів, що об'єднує їхні інтереси, дає змогу подібно розглядати проблеми в конкретній ситуації; координація – погодженість, єдність дій, зусиль; узгодження – формування спільної мети, намірів, мотивації спілкування партнерів. Дієвість зазначених механізмів, організації взаємодії викладачів і студентів, з одного боку, зумовлена особливостями освітнього середовища та його впливу; з іншого, сприяє його формуванню.

Саме набуття студентами досвіду автономної організації діяльності, її саморегуляції сприяє їхньому самовизначенню, розвитку внутрішньої мотивації навчання; сприяє накопиченню досвіду алгоритмічного застосування соціально-педагогічних технологій у створенні позитивного соціального простору. Ці технології можна визначити як метод управління соціальними процесами, який забезпечує систему їх відтворення в певних параметрах, таких як якість, властивості, обсяг, цілісність діяльності тощо [3, с. 185].

В ході реалізації соціально-педагогічних технологій формуються системні уміння студентів щодо планування процесу соціальної взаємодії; навички управління спеціально організованою цілеспрямованою діяльністю. Проектуючи технологію соціально-педагогічної роботи зі студентами, слід виходити з розуміння її як цілісної сукупності дій, операцій і процедур, які забезпечують гарантований результат. Важливо також враховувати її основні пріоритетні аспекти: наявність чіткої і діагностично спланованої цілі, достатньо жорсткої послідовності, логіки, певних етапів її досягнення; зазначення способів взаємодії на кожному етапі учасників технологічного процесу. Певний рівень управлінської культури студентів у змозі мотиваційно забезпечити успішну діяльність учасників, яка основана на реалізації їх особистісних функцій у цьому процесі (вільний вибір, свідомість, суть); визначення меж алгоритмічної і творчої діяльності, допустимого відступу від єдиних правил, шаблонних технологій.

З нашої точки зору, саме соціально-педагогічна технологія виступає як спосіб досягнення прогнозованої соціально-педагогічної мети; як цілеспрямована, найбільш оптимальна соціально-педагогічна діяльність (впорядкована сукупність дій, операцій і процедур) щодо реалізації спеціалістами методів (сукупності методів), засобів і прийомів, що забезпечують досягнення прогнозованої мети в індивідуальній або груповій роботі в певних умовах. Соціально-педагогічна технологія як сукупність елементів соціальної взаємодії, оволодіння практикою її алгоритмічного застосування сприятиме формуванню управлінської культури студентів, яка сприятиме вирішенню соціально-педагогічних проблем.

Література

1. Аваньев Б. Г. Человек как предмет познания / Б. Г. Аваньев. – Л.: ЛГУ, 1968. – 339 с.
2. Архангельский С. И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы / С. И. Архангельский. – М.: Высш. шк., 1980. – 368 с.
3. Глинский Б. Г. Моделирование как метод научного исследования / Б. Г. Глинский, Б. С. Грязнов, В. С. Дынин, Е. П. Никитин. – М.: Изд-во МГУ, 1965. – 247 с.
4. Машбиц Е. И. Психологические основы управления учебной деятельностью / Е. И. Машбиц. – М.; К.: Вища шк., 1987. – 224 с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Социальная психология: [посібник] / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К.: Академвидав, 2003. – 448 с.
6. Сурмин Ю. П. теория социальных технологий: [учеб. пос.] / Ю. П. Сурмин, Н. В. Туленков. – К.: МАУП, 2004. – 608 с.
7. Удальцова М. В. Социология управления: [учеб. пос.] / М. В. Удальцова. – М.: ИНФРА-М, Новосибирск: НГАЭиУ, 2001. – 144 с.